Súd:	Okresný súd Nitra
Spisová značka:	16C/87/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4124210152
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Boris Šiška, PhD.
ECLI:	ECLI:SK:OSNR:2025:4124210152.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1 16C/87/2024

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Borisom Šiškom, PhD., v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, E., zastúpený : JUDr. Ing. Peter Lyžičiar, advokát so sídlom Svätoplukovo nám. 1/B, Nitra, IČO: 52 334 490, proti žalovanej: Slovenská republika – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy 5.836,42 eura, takto

r o z h o d o l :

1 16C/87/2024

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 2.200 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti sa žaloba z a m i e t a .

III. Žalobcovi sa proti žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

21 16C/87/2024

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 01.10.2024 sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 5.836,42 eura titulom nemajetkovej ujmy. Žalobu odôvodnil tým, že pracuje v hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „HaZZ“) od roku 2020. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17- hodinový výkon služby, po ktorom nasledovala určená 7 - hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 - hodinový výkon služby, po ktorom nasleduje určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Žalobcovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia pracovného času. Určená ani nariadená pohotovosť sa nezapočítavajú do pracovného času. Na hasičskej stanici Selenec sa striedajú 3 hasičské zmeny, t. j. každý tretí deň každá pracovná zmena odslúži 24 hodín a následne má 2 dni voľna. Za obdobie september 2021 – august 2024 vrátane žalobca odpracoval spolu 2.138,47 hodín určenej služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času, čo je v rozpore s právnou reguláciou – smernicou č. 2003/88/ES. Za obdobie september 2021 - august 2024 vrátane tak odpracoval spolu 5.850,6 hodín zmenovej služby (odpracovaných hodín zarátaných vo fonde pracovného času). Počas uvedeného obdobia dosiahol priemerný pracovný čas žalobcu 51,03 hodín týždenne. Pracovná pohotovosť sa delí na aktívnu a neaktívnu časť. Pri neaktívnej časti sa žalobca musí zdržiavať na

pracovisku, napriek tomu sa neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Pracovný čas žalobcu presahuje nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ, ale aj maximálne prípustný 48 hodinový týždenný pracovný čas podľa článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. K uvedenému dochádza v dôsledku toho, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, pretože zákona o HaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je podľa žalobcu v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. Žalobca tvrdí, že smernica nebola správne, resp. v časti vôbec transponovaná do právneho poriadku SR, konkrétne do ustanovení zákona o HaZZ, pretože znenie tohto zákona umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas príslušníka HaZZ tak, že tento pravidelne de facto sústavne prekračuje stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žalobca zdôraznil, že podľa judikatúry súdneho dvora čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (rozsudky súdneho dvora C-397/1, C-14/04, C-518/15 – týkajúci sa priamo hasičov). Jeho priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie september 2021 - august 2024 vrátane predstavuje 51,03 hodín týždenne, je teda zjavné, že jeho právo vyplývajúce z článku 6 písm. b) smernice bolo a je pravidelne porušované, porušovanie sa pritom vzťahuje na celé žalované obdobie, ako aj na všetky referenčné obdobia, t.j. na 4, 6 a aj 12 mesačné referenčné obdobia. Aktívnu vecnú legitimáciu žalobca vyvodzuje z priameho účinku článku 6 písm. b) smernice (v zmysle rozsudku C-429/09), pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej z judikatúry Súdneho dvora, t. j. zo zásady zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie. Z judikatúry súdneho dvora vyplývajú 3 podmienky práva na náhradu škody porušením únioného práva, a to a) cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b) existencia škody, c) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Uviedol, že ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom. K príčinnej súvislosti uviedol, že u žalobcu došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy SR), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Keďže smernica neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody, odkázal na analogické použitie ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Podľa žalobcu bol zásah do jeho práv spôsobený tým, že priemerne každý týždeň odpracoval viac ako 48 hodín v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice a žiadna z odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti v žalovanom období nebola v rozpore s čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 2 bod 1 smernice započítavaná do pracovného času žalobcu. Žalobca si primeranú náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslil ako rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v ust. § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v ust. § 122 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ (súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za kalendárny mesiac kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za kalendárny mesiac kalendárneho roka, t.j. 50 % mínus 15 % a v prípade odpracovania služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za kalendárny mesiac kalendárneho roku t.j. 50 % mínus 30 %), čo predstavuje 5.836,42 eura.

2. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe nesúhlasila s uplatneným nárokom, čo do základu aj výšky. Namietala, že na služobný vzťah príslušníka HaZZ sa nevzťahuje smernica 2003/88/ES, v dôsledku čoho žalobca nie je aktívne vecne legitimovaným subjektom na podanie žaloby, dôvodiac, že platná právna úprava v Slovenskej republiky jednoznačne stavia príslušníka HaZZ na rovnakú právnu úroveň ako policajta (pri porovnaní § 12 zákona o HaZZ a § 2 zákona č. 73/1998 Z.z.), pokiaľ ide o obsah služobného pomeru zamestnanca a štátu. Pokiaľ smernica Rady 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 hovorí, že sa neuplatňuje na osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily a polícia, možno tieto charakteristiky osobitných činností v celom rozsahu vztiahnuť aj na činnosť príslušníka HaZZ a z uvedeného vyvodiť záver, že rovnako na HaZZ sa predmetný článok smernice neuplatňuje. Podľa žalovanej sa žalobca domáha náhrady mzdových nárokov vo forme doplatku za rozdiel medzi odmenou za určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť, čo v žalobe sám uviedol (bod 33. žaloby). V tomto smere žalovaná poukázala na ustanovenie § 124 CSP a nutnosť žalobu posúdiť podľa

jej obsahu. V časti „F. Vyčíslenie škody vo forme nemajetkovej ujmy“ žaloby, žalobca uvádza spôsob, ktorým exaktne vypočítal svoju údajnú „nemajetkovú ujmu“. Žalobca vidí svoju ujmu v tom, že podľa jeho názoru má byť všetka služobná pohotovosť odmeňovaná ako nariadená služobná pohotovosť teda 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platbu podľa § 122 ods. 1 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. Pri nariadenej služobnej pohotovosti žalobca už žiadnu škodu nepociťuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobca síce opisuje údajné porušenie jeho práv podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, avšak len okrajovo a v zásade celá žaloba sa týka rozdielu medzi odmenou za určenú a nariadenú služobnú pohotovosť. Uvedené tvrdenie vyplýva aj zo skutočnosti, že žalobca vo svojej druhej tabuľke, resp. v bode 11. žaloby len spočítal fond pracovného času so služobnou pohotovosťou, avšak žiadnym spôsobom sa tomuto počítaniu bližšie nevenoval. Dokonca ani len nepoukazoval, či v tom-ktorom období došlo k porušeniu smernice alebo nie, keďže predmetnými výpočtami žalobca len simuluje svoje mzdové nároky s tým, že nesúhlasí s výškou odmeny za služobnú pohotovosť. Podľa žalovanej sa má článok 2 smernice 2003/88/ES vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Žalobca z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu tak nebol na svojich právach ukrátený. Žalovaná má za to, že keď rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti nepredstavuje skutočnú škodu, tak nemožno toto rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti považovať za spôsobilé na vypočítanie nemajetkovej ujmy. Ak Súdny dvor nepovažuje rozdielne ohodnotenie služobnej pohotovosti za škodu a takýto spôsob ohodnotenia služobnej pohotovosti povoľuje, tak nemožno toto rozhodnutie obísť tým spôsobom, že namiesto „skutočnej škody“ bude žalobca žiadať „nemajetkovú ujmu“. Žalobca ako služobný čas posudzuje aj čerpanie všetkej dovolenky, čas plateného služobného voľna, či čas náhradného voľna za službu nadčas a službu vo sviatok. Pojmy „pracovný čas“ v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES s fondom pracovného času však nemožno zamieňať. Zatiaľ čo pracovný čas podľa smernice 2003/88/ES započítava iba čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou; tak fond pracovného času započítava výkon štátnej služby, do ktorého sa v zmysle § 97 ods. 1 zákona o č. 315/2001 Z. z. započítava aj čas dovolenky a rôznych druhov voľna, ktoré v zmysle smernice 2003/88/ES spadajú pod čas odpočinku podľa čl. 2 ods. 2. Je zrejmé, že ide o 2 rozdielne pojmy, ktoré žalobca mylne a účelne zamieňa. Žalovaná vzniesla námietku premlčania uvádzajúc, že premlčacia doba by sa mala viazať na deň služobnej pohotovosti, v rámci ktorej došlo k údajnému zásahu do práva žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Premlčacia doba vyplývajúca z § 101 Občianskeho zákonníka uplynie za 3 roky. Žalobca premlčaciu dobu viaže na splatnosť mzdy za predchádzajúci mesiac a teda aj plynutie premlčacej doby viaže na mzdové nároky a nie na vznik nemajetkovej ujmy. Za obdobie mesiaca 09/2021 je nárok premlčaný. Žalovaná ďalej zdôraznila, že je nevyhnutné rozlišovať medzi transpozíciou smernice a jej samotnou aplikáciou. Ak aj súd rozhodne, že smernica 2003/88/ES nebola transponovaná správne, tak je súd prvej inštancie naďalej povinný skúmať, či vôbec došlo pri aplikácií rozvrhovania služobného času žalobcu k porušeniu článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES alebo nie a je nevyhnutné, aby sa zisťovalo aj konkrétne porušenie jej článku 6 písm. b) vo vzťahu ku každému príslušníkovi HaZZ osobitne. Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaná tiež namietala, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v HaZZ oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby, vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Dovolávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vníma žalovaná ako účelové a kontraproduktívne konanie zo strany žalobcu. Žalobca v žalobe ani netvrdí, že by tento zásah sa negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje žalovaná považuje za premrštenú a absolútne neprimeranú. V závere svojho vyjadrenia vzniesla námietku miestnej nepríslušnosti, preto by mala byť vec postúpená

na Mestský súd Bratislava IV. Miestne príslušným by mal byť okresný súd, v obvode ktorého má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu namietanej smernice svoje sídlo.

3. Žalobca v replike reagoval na námietku žalovanej, že na žalobcu sa nevzťahuje smernica č. 2003/88/ ES tak, že poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov, ktoré sa vysporiadali predmetnou námietkou. Žalobca poprel tvrdenia žalovanej o tom, že si v konaní uplatňuje mzdové nároky. Zdôraznil, že sa domáha náhrady škody porušením úniového práva a spôsob výpočtu podľa § 122 zákona o HaZZ použil výlučne z dôvodu neexistencie právnej úpravy predstavujúcej spôsob výpočtu náhrady škody v obdobných prípadoch. Uviedol, že podstatou konania je porušenie smernice pri prekročení maximálneho rozsahu odpracovaných hodín a nezapočítanie pohotovosti do pracovného času. Vyčíslil len určenú služobnú pohotovosť, pričom ak by vyčíslil aj nariadenú služobnú pohotovosť, viac by navýšila priemerný počet odpracovaných hodín nad maximálny povolený týždenný limit určený smernicou. Uviedol, že porušovanie smernice sa vzťahuje na celé obdobie, ako aj na všetky referenčné obdobia. V súvislosti s uvedeným poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-254/18 vo veci Syndicat des cadres de la sécurité intéreuere, v zmysle ktorého sú členské štáty povinné garantovať dodržiavanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa ust. čl.6 písm. b) smernice. K tvrdeniu žalovanej o nemožnosti použitia a reflektovania fondu pracovného času žalobca uviedol, že v odvolacích konaniach v totožných veciach všetky súdy zhodne uviedli, že z fondu pracovného času možno vychádzať. K namietanému premlčaniu žalobca argumentoval tým, že zistiť, či došlo k prekročeniu priemerného služobného času, možno najneskôr dovŕšením príslušného mesiaca, preto nárok možno uplatniť v prvý deň nasledujúceho mesiaca, teda za mesiac september 2021 najskôr dňa 01.10.2021. Žalobca sa nestotožnil s výpočtom priemerného pracovného času žalovanej už len preto, že ak by sa mali bez ďalšieho odpočítavať od služobného času napr. nároky na zákonom priznané dovolenky, dodatkové dovolenky a voľno za štátnu službu, potom by to nevyhnutne znamenalo, že žiaden z príslušníkov HaZZ by nikdy nečerpal tieto zákonné nároky, pretože tieto nároky by boli automaticky odpočítavané od služobného času, čo je v zjavnom rozpore nielen s účelom a cieľom Smernice, ale aj v rozpore s ust. § 97 ods. 1 zákona o HaZZ. K argumentácii žalovanej, že žalobca akceptoval pracovné podmienky, žalobca poukázal na jeho slabšie postavenie v rámci pracovnoprávneho vzťahu (rozsudok Súdneho dvora vo veci G. Fuß v spojení s rozsudkom C445/06 vo veci Danske Slagterier). Poukázal na obdobné konania, vyjadril nesúhlas s námietkou miestnej nepríslušnosti.

4. Žalovaná v duplike zotrvala na svojich námietkach a na tieto odkázala. Nad rámec svojej predchádzajúcej argumentácie poukázala na to, že nesprávnosť alebo neúplnosť transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky nezakladá odôvodnenosť uplatneného nároku. Otázku správnej, či nesprávnej transpozície smernice si môže osvojiť iba Európska komisia a nie vnútroštátny súd. Ustanovenie § 86 zákona o HaZZ, predstavuje transpozíciu článku 16 písm. b/ v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b/ bod iii) a článkom 19. Pojem týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach dlhých 6 mesiacov. Zákon č. 315/2001 Z. z. jasne stanovuje obdobie, v rámci ktorého sa rozvrhuje plán služieb príslušníkov HaZZ. Poukázal na kolektívne zmluvy vyššieho stupňa z roku 2023 a 2024 ako aj súdnu prax v obdobných sporoch. Konštatoval, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté iba v jednom referenčnom období, prihliadajúc aj na neutrálne dni v zmysle článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda na dni, počas ktorých žalobca odpracoval 0 hodín pracovného času, avšak takýto deň sa na účely výpočtu priemeru nepoužije.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie. Žalobca uviedol na pojednávaní, že v hasičskom zbore pracuje od roku 2020, predtým bol 2 roky zásahový hasič. Dôvodom podania žiadosti bola skutočnosť, že práca ho baví, práca ho nadchla a má zmysel. V službe je aktívny, náplňou jeho činnosti je práca v pozícii protiplynového technika, ktorá zahŕňa viaceré činnosti, zabezpečujem bezpečie pre seba a kolegov. Jeho cieľom je stať sa hasič špecialista, študuje na UKF zdravotnú starostlivosť, kde získava nové skúsenosti aj pre prácu. Súčasťou štúdia je aj práca na záchranke. Štúdium je náročné, rovnako aj práca. Je 10 rokov ženatý, má dve deti a to 6 ročného syna a 9 ročnú dcéru, manželka je príslušníčkou finančnej správy. Starostlivosť o deti zabezpečuje manželka, pretože má flexibilný pracovný čas, v prípade keď je doma on, ona musí byť v práci, aby si splnila pracovné povinnosti. Z uvedeného dôvodu trávia spolu málo času, tento trávia najmä cez víkend spolu. Na ošetrenie člena rodiny musí ísť vždy manželka, pretože on si to nemôže dovoliť, zastupuje aj v Nitre na hasičskej stanici. S deťmi chodí k lekárom manželka, kvôli práci nemôže, čo vyúsťuje do konfliktov. Čo sa týka detí dcéra je tretiačka, je samostatná, avšak je

potrebné ju preskúšať učivo. Navštevuje 3 krúžky, z toho jeden tanečný, na tento ju vozí manželka, avšak niekedy nemôže ani on, ani ona, čo dcére nevie vysvetliť, dcéra plače. Syn je toho času prvák, učivo je pre neho nové, je potrebné s ním robiť domáce úlohy a venovať sa mu naplno. Tak isto navštevuje 3 krúžky, z toho jeden futbalový, na zápasy nemôže chodiť, pretože cez víkend pracuje a má voľný len jeden víkend v mesiaci, výnimočne aj dva. Spoločné výlety majú s rodinou cez víkend, avšak často chýba pri výletoch a posedeniach s rodinou, pretože je v práci alebo je nevyspatý z dôvodu plnenia pracovných povinností v službe. V službe sa nevyspí, aj keď spí na pracovisku, avšak musí byť pripravený, preto spí oblečený, výjazd sa musí realizovať do 1 minúty. Po výjazde nasleduje údržba vozidla, zabezpečuje aj hygienu dôležitých prostriedkov, následne nezostáva čas na spánok. V práci odpracuje 10 dní z mesiaca, započítava sa im 160 hodín a 80 hodín sa nezapočítava. Je potrebná systémová zmena. Jeho ujma spočíva v strate času s rodinou a deťmi. Táto strata sa prejavuje aj v tom, že sa nemôže stretávať s priateľmi a rodinou, pretože je v práci. Pri nástupe do práce nevedel, že sa mu nebude započítavať celých 24 hodín strávených v práci, myslel si, že to bude započítané do celého fondu. Nevedel, že bude rozdielne ohodnotené plnenie pracovných povinností a to aj pracovná pohotovosť v noci. Žalobu by podával aj keby bola pracovná pohotovosť ohodnotená v plnej výške, problém je strata času a nie ohodnotenie. Práca na 12 hodinové zmeny by mu nevadila, ak by sa nepresiahol 48 hodinový týždenný pracovný čas. S plánom služieb sú oboznámení dopredu, tento aj podpisujú, musia však nahlasovať dovolenku alebo neprítomnosť v práci. Tento plán sa však mení z dôvodu, že chodí zastupovať aj do Nitry, z dôvodu nedostatku príslušníkov. Daný plán sa mení, avšak vždy ho podpísal. Počas pohotovosti v noci musí byť pripravený na zásah do jednej minúty, je pravda, že počas tohto oddychujú, nie je to však adekvátny oddych. Po službe nemá plnohodnotný deň ani v prípade, ak nie je zásah, vždy sa snaží oddýchnuť. Druhý deň voľna sa snažím porobiť niečo doma, ráno zanesie deti do školy, potom sa venuje aj stavbe, pretože majú rozostavaný dom. Nevie, či počas žalovaného obdobia použil P-čko alebo sprevádzanie rodinného príslušníka na vyšetrenie. Bol so svojimi deťmi u lekára, je to zvláštna otázka. Futbalového zápasu syna, tanečného vystúpenia dcéry sa zúčastnil, avšak nie je to toľko koľko by chcel. Študuje externe a to v týždenných intervaloch, niekedy 3 týždne v rámci semestra, niekedy 4. Rodina bola bezo neho často aj na výletoch, napríklad v Bojniciach v ZOO alebo v kine, naposledy pred týždňom. So svojimi priateľmi sa navštevuje veľmi málo. Zdravotné problémy v súvislosti s výkonom služby nemá. V prípade, ak nemôžu zabezpečiť účasť na krúžkoch svojich detí z ich strany, buď tam supluje babka, ktorá si musí zobrať dovolenku, ale väčšinou sa táto účasť ruší. Dcéra reaguje na zrušenie účasti plačom, musím jej vysvetľovať, že musím byť 24 hodín v práci. So známymi a priateľmi sa stretávam menej lebo nemám čas, deň po službe oddychujem a ďalší deň sa snažím venovať rodine.

6. Právny zástupca žalobcu, ako ja zástupca žalovanej v záverečnej reči zotrvali na námietkach, zhrňujúc vykonané dokazovanie.

7. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty žalobcu a vykonal dokazovanie listinami, ktoré predložil žalobca a zistil nasledovný skutkový a právny stav :

8. Žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru na hasičskej stanici Selenec, ktorý vykonáva funkciu hasič záchranár. V zbore pracuje od roku 2020. V konaní nebolo sporné, že žalobcov pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na výkon služby. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodinový výkon služby a nato bezprostredne nadväzujúcu určenú 7 hodinovú služobnú pohotovosť na pracovisku, od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodinový výkon služby a na to nadväzujúcu 8 hodinovú služobnú pohotovosť na pracovisku. Jedna pracovná zmena pozostávajúca z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti, trvá 24 hodín. Okrem určenej služobnej pohotovosti môže byť žalobcovi nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia pracovného času. Obe služobné pohotovosti sa nezapočítavajú do pracovného času. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť (práca nadčas) a neaktívnu časť a určovaná na čas nočných hodín (do konca roka 2021 v čase 22:30 - 05:30 hod., od roku 2022 v čase 22:00 - 06:00 hod.). Rovnako nebolo sporné, že na hasičskej stanici Selenec sa striedajú tri hasičské zmeny, t. j. (spravidla) každá pracovná zmena odslúži 24 hodín a následne má dva dni voľna. Žalobca má manželku, má dve deti vo veku 6 a 9 rokov, nemá vážnejšie zdravotné problémy. Z lustrácie Sociálnej poisťovne vyplynulo, že žalobca nepoberá žiadne dávky, ani nepracuje u iného zamestnávateľa.

9. Z výplatných pások súd zistil za jednotlivé mesiace v období september 2021 až jún august 2024 fond pracovného času (FPČ), odpracované hodiny a pohotovosť na pracovisku v hodinách nasledovne:

09/2021 – 170 (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 153
10/2021 – 160,60 (FČP) + 63 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160,60
11/2021 – 153 (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 153
12/2021 – 170 (FČP) + 63 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 153
01/2022 – 176 (FČP) + 80 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160
02/2022 – 150,17 (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 144
03/2022 – 176 hodín (FČP) + 80 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160
04/2022 – 159,5 hodín (FČP) + 32 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 76
05/2022 – 160,5 hodín (FČP) + 24 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 48
06/2022 – 142,33 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 138
07/2022 – 160 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160,50
08/2022 – 176 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160
09/2022 – 161 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 145
10/2022 – 183,5 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 144
11/2022 – 166 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 134
12/2022 – 144 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 112
01/2023 – 176 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 145,58
02/2023 – 166,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 112
03/2023 – 162,5 hodín (FČP) + 48 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 108
04/2023 – 119,5 hodín (FČP) + 47,15 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 96,85
05/2023 – 183,5 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 144
06/2023 – 152 hodín (FČP) + 47,22 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 122,78
07/2023 – 151,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 112
08/2023 – 160 hodín (FČP) + 40 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 80
09/2023 – 168 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 160
10/2023 – 176 hodín (FČP) + 67,45 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 148,55
11/2023 – 160 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 112
12/2023 – 167,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 135,50
01/2024 – 155 hodín (FČP) + 55,55 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 123,45
02/2024 – 164 hodín (FČP) + 79,5 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 148,87
03/2024 – 170,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 112
04/2024 – 160 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 144
05/2024 – 177,5 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 139
06/2024 – 152 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 132
07/2024 – 160 hodín (FČP) + 45,25 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 100,95
08/2024 – 160 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti, odpracované hodiny : 144

10. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavného zákon č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava Slovenskej republiky“), Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

11. Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

12. Podľa článku 36 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä
a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,
b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,
c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,
d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,

e) primeraný odpočinok po práci,
f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
g) právo na kolektívne vyjednávanie.

13. Podľa článku 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena; každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

14. Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

15. Podľa § 85 ods. 1, 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

16. Podľa § 86 ods. 1, 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

17. Podľa § 92 ods. 1, 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času

a) v mieste vykonávania štátnej služby,
b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

18. Podľa čl. 1 bod 2 smernice 2003/88/ES táto smernica sa vzťahuje na:

a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a
b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

19. Podľa čl. 1 bod 3 prvá veta smernice 2003/88/ES táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

20. Podľa čl. 1 bod 3 prvá veta smernice 2003/88/ES táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

21. Podľa čl. 2 bod 1 smernice 2003/88/ES na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

22. Podľa čl. 2 bod 2 smernice 2003/88/ES na účely tejto smernice „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

23. Podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;
b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

24. Podľa čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

25. Podľa čl. 17 bod 3 písm. iii) smernice 2003/88/ES v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

26. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. z. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

28. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

29. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

31. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

32. Predmetnom daného civilného sporu je nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), ktorá bola spôsobená z titulu porušenia práva európskej únie, konkrétne v dôsledku prekročenia maximálne stanoveného týždenného pracovného času, ktorý je normovaný v článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES a to v žalovanom období od septembra 2021 do augusta 2024, pretože vyššie označená smernica nebola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky správne (respektíve v časti vôbec), následkom ktorého postupu sa neaktívna časť služobnej pohotovosti žalobcu ako príslušníka hasičského zboru nezapočítavala do fondu jeho pracovného času.

33. Súd z úradnej povinnosti skúmal, či má právomoc vec prejednať a rozhodnúť, pričom dospel k záveru, že predmetný spor má súkromnoprávny charakter, pretože žalobca si uplatnil svoj nárok, ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej (respektíve neúplnej) transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky (porušenie práva EÚ). V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou zverenou ústavnými normami,

resp. zákonom na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) voči štátu z titulu porušenia práva EÚ. To v konkrétnom prípade znamená, že v podmienkach Slovenskej republiky jedine súd ako orgán ochrany a aplikácie práva ako jediný orgán disponuje právomocou vo veci konať a rozhodnúť o podanej žalobe.

34. V danej veci je daná i miestna príslušnosť Okresného súdu Nitra, pretože žalobca v úvode svojej žaloby poukázal na § 19 písm. b) CSP, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z obsahu žaloby, ako aj skutkových tvrdení žalobcu rezultuje, že k zásahu do jeho práv prišlo postupom žalovanej v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako príslušníka hasičského a záchranného zboru, ktorý vykonáva štátnu službu v Selenci, t. j. v územnom obvode Okresného súdu Nitra.

35. Súd skúmal aj aktívnu a pasívnu vecnú legitimáciu strán sporu, ktorá je podľa názoru súdu zachovaná. Aktívne vecne legitimovaným subjektom v sporoch o náhradu spôsobenej škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do osobnostných práv porušením práva Európskej únie je aj jednotlivec (fyzická osoba), preto súd nemal pochybnosti o tom, že žalobcovi svedčí aktívna vecná legitimácia. Námietka žalovanej ohľadne absencie aktívnej vecnej legitimácie je vzhľadom na vyššie uvedené nedôvodná. Podľa judikatúry súdneho dvora (pozri rozsudok C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Európskej únie. Súdny dvor judikoval, že článok 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v znení neskorších predpisov má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Európskej únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. Čo sa týka pasívnej vecnej legitimácie, táto tiež svedčí žalovanému subjektu, ktorý bol správne označený tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozsudku, keďže predmetná smernica 2003/88/ES je určená členskému štátu, t. j. žalovanej, ktorá zároveň aj zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ ES do právneho poriadku je pasívne legitimovaný práve vždy štát. Za Slovenskú republiku, ktorá je tak vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES, koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí Hasičský a záchranný zbor SR (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z.). Navyše v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky garantom právnej úpravy vymedzenej v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore a predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

36. Žalovaná v priebehu konania (v písomnom vyjadrení k žalobe) namietala premlčanie žalobného nároku, pričom podľa jej názoru je nárok za obdobie 09/2021 už premlčaný. Námietku premlčania odôvodnila tým, že žalobca pravdepodobne viaže premlčaciu dobu na deň splatnosti mzdy, teda na 10. deň v tom ktorom mesiaci. Súd sa nestotožňuje sa s takýmto prezentovaným právnym názorom žalovanej, pričom podľa názoru súdu žalobný nárok nie je ani z časti premlčaný z nasledovných dôvodov. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Podľa názoru súdu k ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie práve tým, že nebol dodržaný (maximálny) limit pracovného času stanovený podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Žalobca mohol uvedené porušenie predmetného článku za mesiac september 2021 zistiť až po uplynutí tohto mesiaca, preto právo na náhradu nemajetkovej ujmy bolo možné uplatniť najskôr v prvý deň mesiaca nasledujúceho, ergo 01.10.2021, pričom žaloba bola podaná na súd dňa 01.10.2024, v rámci trojročnej premlčacej doby, preto nárok premlčaný nie je. Súdny dvor vo svojej judikatúre pripustil aj to, že uvedená premlčacia doba mohla začať plynúť až okamihom správnej transpozície predmetnej smernice (Palmisani, C-261/95, 10.07.1997, Zb. s. I-4025, bod 29), pričom ustanovenie § 97 ods. 3 zákona o hasičskom a záchrannom zbore nadobudlo účinnosť až dňa 01.11.2024 (po podaní žaloby), kedy žalovaná transponovala do zákona o hasičskom a záchrannom zbore dovtedy chýbajúce ustanovenie o neprekročení maximálneho týždenného limitu 48 hodín. Inak

povedané, premlčacia doba mohla začať plynúť až dňom nasledujúcim po dni (02.11.2024), kedy žalovaná s konečnou platnosťou prestala porušovať právo Európskej únie tým, že transponovala chýbajúce ustanovenie do právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré precizovalo dodržiavanie a neprekračovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov.

37. Súd po ustálení svojej právomoci, príslušnosti, aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie, ktorá svedčí stranám sporu, dospejúc k záveru o nepremlčaní (ani čiastočnom) žalobného nároku vo vecí skúmal, základné (zákonné) predpoklady na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorými sú : 1.) (závažné) porušenie úniovej normy, 2.) existencia škody; respektíve vznik nemajetkovej ujmy, 3.) existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie a škodou spôsobenou poškodenému jednotlivcovi.

38. V prvom rade je nevyhnutné konštatovať, že právo na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), spôsobenej porušením práva únie, patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva, vyplývajúce priamo z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj ako „SD EÚ“) bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva (úniového práva) - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Uvedené vyplýva aj z právneho poriadku Slovenskej republiky, keďže čl. 7 ods. 2, 5 a čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje zásadu prednosti a priameho účinku komunitárneho práva pred právom vnútroštátnym a v zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Okrem toho, vnútroštátne orgány aplikácie práva majú v rámci svojich právomoci vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa (Adeneler, C-212/04 zo dňa 04.07.2006, bod 111) a to bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. V tejto súvislosti je potrebné odkázať na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorá vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva únie je založená na čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov, vyplývajúcich im zo zmluvy alebo z činnosti spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy, alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Porušenia úniového práva sa môže dopustiť každý orgán, ktorý koná v mene členského štátu. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na prípady ad 1/ porušenia práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc (prípad C 6/90 a 9/90 Francovich, C-178,179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), ad 2/ aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniovému právu (ČEZ C-115/08, Simmenthal II C 106/77), ad 3/ vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom únie (C 2/06 Kempter, vec C 453/00 Kühnne a Heitz), ad 4/ na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom Únie (C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame).

39. Každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniového práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou normou. Súd tak nepochybne mal právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001Z. z. so Smernicou 2003/88/ES.

40. V danej veci podľa názoru prišlo k namietanému porušeniu exponovaného článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, pretože žalovaná, ktorá je členským štátom Európskej únie neprijala všetky potrebné opatrenia (netransponovala úplne komunitárne, respektíve úniové právo) tak, aby priemerný pracovný čas žalobcu pre obdobie každých siedmich dní, vrátane nadčasov neprekročil maximálny, úniovým právom stanovený limit 48 hodín. Súd uvádza, že článok 6 písm. b) smernice č. 1 priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hod. Toto ustanovenie smernice č. 1 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b) smernice č. 1 nebolo do právneho

poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňovalo, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hod., keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES žalobcovi nezapočítaval v žalovanom období čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že za sporné obdobie (september 2021 až august 2024), ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hod. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ predmetnej smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (pozri rozsudok C-429/09). Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi.

41. Vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva Únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím Smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. Z hľadiska prejednávaného sporu článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

42. Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva členským štátom Európskej únie a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 ústavy a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 ústavy, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice č. 1, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

43. Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, súd mal za to, že celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu, a teda bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada. Slovenská právna úprava obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním okrem iného na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Súd sa okrem toho oboznámil s prílohou č. 4 k zákonu, v rámci ktorej bola prebratá i časť smernice 2003/88/ES, avšak úprava zahrnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. nie je v súlade s právom EÚ, konkrétne skutočne nemožno z právnej úpravy a z jej praktickej aplikácie dovodiť, že by služobná pohotovosť hasičov vykonávaná v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času.

44. Slovenská právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore umožňovala zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu v žalovanom období rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) cit. Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice.

45. Súd skúmal ako ďalší predpoklad zodpovednosti aj preukázanie ujmy žalobcu, ktorá spočívala práve v porušení smernicou stanoveného maximálneho pracovného času v rozsahu 48 hodín. Z vykonaného dokazovania preukázateľne vyplynulo, že žalobca prekročil maximálne stanovený rozsah pracovného času 48 hodín týždenne, keď odpracoval množstvo hodín nad rámec maximálne stanoveného limitu citovanou smernicou. Súd v danej veci vychádzal z výplatných pások žalobcu, ktoré žalobca predložil súdu spolu s podanou žalobou, ako aj prehľadom odpracovaných hodín, určenej služobnej pohotovosti a priemerného pracovného času (č. l. 10 až 11 spisu), z ktorých súd zistil že žalobca odpracoval v žalovanom období (09/2021 až 08/2024), nasledovný počet hodín za rok 2021 :

- 09/2021 – 170 (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 226 hodín
- 10/2021 – 160,60 (FČP) + 63 hodín pohotovosti = 223,60 hodín
- 11/2021 – 153 (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 209 hodín
- 12/2021 – 170 (FČP) + 63 hodín pohotovosti = 233 hodín

Za rok 2021 žalobca priemerne odpracoval za obdobie 122 dní (09 – 12/2021) celkom 891,6 hodín, čo v priemere predstavuje 51,15 hodín týždenne (891,6 hodín : 17,43 týždňa (122 dní počet dní v uvedenom období : 7 počet dní v týždni).

Za rok 2022 žalobca odpracoval nasledovný počet hodín

- 01/2022 – 176 (FČP) + 80 hodín pohotovosti = 256 hodín
- 02/2022 – 150,17 (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 206,17 hodín
- 03/2022 – 176 hodín (FČP) + 80 hodín pohotovosti = 256 hodín
- 04/2022 – 159,5 hodín (FČP) + 32 hodín pohotovosti = 191,50 hodín
- 05/2022 – 160,5 hodín (FČP) + 24 hodín pohotovosti = 184,5 hodín
- 06/2022 – 142,33 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 198,33 hodín
- 07/2022 – 160 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 232 hodín
- 08/2022 – 176 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 248 hodín
- 09/2022 – 161 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 233 hodín
- 10/2022 – 183,5 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 255,5 hodín
- 11/2022 – 166 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 222 hodín
- 12/2022 – 144 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 200 hodín

Za rok 2022 žalobca priemerne odpracoval za obdobie 365 dní (01 – 12/2022) celkom 2683 hodín, čo v priemere predstavuje 51,46 hodín týždenne (2683 hodín : 52,14 týždňa (365 počet dní v roku : 7 počet dní v týždni).

Za rok 2023 žalobca odpracoval nasledovný počet hodín

- 01/2023 – 176 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 248 hodín
- 02/2023 – 166,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 222,5 hodín

- 03/2023 – 162,5 hodín (FČP) + 48 hodín pohotovosti = 210,5 hodín
- 04/2023 – 119,5 hodín (FČP) + 47,15 hodín pohotovosti = 166,65 hodín
- 05/2023 – 183,5 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 253,85 hodín
- 06/2023 – 152 hodín (FČP) + 47,22 hodín pohotovosti = 199,22 hodín
- 07/2023 – 151,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 207,5 hodín
- 08/2023 – 160 hodín (FČP) + 40 hodín pohotovosti = 200 hodín
- 09/2023 – 168 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti = 232 hodín
- 10/2023 – 176 hodín (FČP) + 67,45 hodín pohotovosti = 243,45 hodín
- 11/2023 – 160 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 216 hodín
- 12/2023 – 167,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 223,5 hodín

Za rok 2023 žalobca priemerne odpracoval za obdobie 365 dní (01 – 12/2023) celkom 2623,17 hodín, čo v priemere predstavuje 50,31 hodín týždenne (2623,17 hodín : 52,14 týždňa (365 - počet dní v roku : 7 - počet dní v týždni).

Za rok 2024 žalobca odpracoval nasledovný počet hodín

- 01/2024 – 155 hodín (FČP) + 55,55 hodín pohotovosti = 210,55 hodín
- 02/2024 – 164 hodín (FČP) + 79,5 hodín pohotovosti = 243,50 hodín
- 03/2024 – 170,5 hodín (FČP) + 56 hodín pohotovosti = 226,5 hodín
- 04/2024 – 160 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti = 224 hodín
- 05/2024 – 177,5 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti = 241,5 hodín
- 06/2024 – 152 hodín (FČP) + 64 hodín pohotovosti = 216 hodín
- 07/2024 – 160 hodín (FČP) + 45,25 hodín pohotovosti = 205,25 hodín
- 08/2024 – 160 hodín (FČP) + 72 hodín pohotovosti = 232 hodín

Za rok 2024 žalobca priemerne odpracoval za obdobie 365 dní (01 – 08/2024) celkom 1799,3 hodín, čo v priemere predstavuje 51,62 hodín týždenne (1799,3 hodín : 34,86 týždňa (244 - počet dní v roku : 7 - počet dní v týždni).

46. Súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k nepochybnému záveru, že žalobcovi vznikla ujma následkom nerešpektovania Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času, keďže prišiel o množstvo hodín voľného času, ktorý však vzhľadom na výkon svojho povolania, ktoré je celospoločensky potrebné a nevyhnutné, mohol tráviť aj inak, napríklad venovať sa svojej manželke, rozvíjať rodinné vzťahy, ako aj vzťahy s priateľmi, aktívnou, ako aj pasívnou formou relaxu, respektíve vykonávaním svojich záľub a záujmov (napríklad turistka, futbal). Treba si uvedomiť, že strata času, ktorú žalobcovi spôsobila žalovaná opomenutím úplnej transpozície smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, nie je navrátiteľná, pretože voľný čas je azda najcennejšou komoditou v živote každého človeka. Už samotnú stratu času je možné považovať za vznik ujmy na strane žalobcu, pretože tento nedobrovoľne musel stráviť za žalované obdobie veľký počet hodín v práci, ktoré odpracoval nad rámec úniovým právom stanoveného limitu (48 hodín týždenne), hoci tak nemusel učiniť, keby žalovaná konala s potrebnou mierou opatrnosti a obozretnosti a predchádzala tak vzniku ujmy na osobnostných právach príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Okrem toho, hoci žalobca nemusí byť aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, nič to nemení na skutočnosti, že musí byť v stave „vyššej“ bdelosti, aby bol pripravený na okamžité a bezodkladné plnenie si svojich pracovných povinností, aby mohol včas realizovať výjazd smerujúci k odvráteniu hrozby ťažko odstrániteľných (respektíve aj nenapraviteľných) následkov. Práca príslušníka hasičského a záchranného zboru je nepochybne psychicky aj fyzicky náročná, čo si vyžaduje aj dobu potrebnú na regeneráciu, ktorá však nespočíva len v pasívnej forme, ale aj v možnosti vykonávať športových aktivít, pri ktorých zároveň žalobca mohol psychicky regenerovať. Takéto právo mu však bolo uprené, pretože vykonávaním množstva hodín nad rámec vyššie uvedeného limitu, žalobca nemal možnosť realizovať svoj súkromný život podľa svojich predstáv, ale nemal možnosť dostatočne potrebnej regenerácie, aby bol pripravený na výkon služby, ktorá je veľmi náročná.

47. Zákon o hasičskom a záchrannom zbore definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zároveň zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ustanovenia § 86 zákona o hasičskom a záchrannom zbore pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ustanovenia § 122 ods. 3 citovaného vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby („výjazd“), až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa článku 2, ods. 1 a ods. 2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval v rámci rozhodnutí, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štátny sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov - pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci Q. Ville de Nivelles). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Súdny dvor EÚ uvádza, že ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka, vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (C-214/20 z 11. 11. 2021, C-580/19 z 09. 03. 2021, C-107/19 z 09. 09. 2021 a C-344/19 z 09. 03. 2021).

48. Žalovaná sa dožadovala, aby bol maximálny pracovný čas žalobcu počítaný v referenčných 6 mesačných obdobiach (respektíve 4 alebo 12 mesačných) na ktoré je potrebné prihliadať. V tejto časti súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora C-254/18 v zmysle ktorého : „Článok 6 písm. b), článok 16 písm. b) a článok 19 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.“ Naša právna úprava obsiahnutá v zákone o záchrannom a hasičskom zbore neobsahovala v rozhodnom čase (v žalovanom období, ani v čase doručenia žaloby) žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich referenčných období. Ustanovenie § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (na obdobie šiestich mesiacov), avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice, teda nejde o určenie referenčného obdobia v súvislosti s priemernou maximálnou dĺžkou týždenného pracovného času. Okrem toho, rovnako je právne irelevantná námietka žalovanej o možnosti rozširovania referenčných období až na 6 mesiacov, pretože podľa čl. 19, ide iba o možnosť výnimky. Žalovaná poukazovala aj na článok čl. 17 bod 3 písm. iii) smernice, ktorý však nemá priamy účinok, ktorý môže mať len také ustanovenie smernice za predpokladu, že priznáva individuálne právo jednotlivcovi, čo však nie je uvedený prípad. Priamy účinok nemá ani ustanovenie článku 16 predmetnej smernice, pretože či už článok 16 alebo 17 predmetnej smernice, ukladajú iba možnosť štátu určiť referenčné obdobie. Štát sa tak nemôže v konaní so súkromnoprávnym subjektom dovolávať priameho účinku smernice aj z nasledovných dôvodov. Vo veci Marshall Súdny dvor EÚ argumentoval, že smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosti jednotlivcom, a preto nemôže byť ustanovenie smernice použité proti nim. V uvedenej súvislosti má zásadný význam aj článok 288 ZFEÚ (Zmluvy o fungovaní Európskej únie), ktorý priznáva záväznosť smernice len voči členským štátom, nie jednotlivcom.

49. Až na základe novely účinnej od 01.11.2024 zákonodarca reagoval na zjavne nežiaduci právny stav, vedomý si podávania veľkého množstva žalôb na štát, ktoré boli podané podľa názoru súdu dôvodne, a to vzhľadom na absenciu správnej transpozície vyššie menovanej smernice, čo spôsobovalo neoprávnené zásahy do osobnostných práv príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Z dôvodovej správy k zákonu č. 258/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov zaviedol predmetné referenčné obdobia 6 mesiacov uvádzajúc nasledovné skutočnosti. Návrhom sa ďalej spresňuje výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchrannej služby (ďalej len „príslušník“). Z tohto dôvodu sa navrhuje vymedziť, že čas výkonu štátnej služby v jednotlivých týždňoch je možné v období šiestich mesiacov spriemerovať, pričom vypočítaný priemerný týždenný služobný čas vrátane štátnej služby nadčas nesmie prekročiť v období šiestich mesiacov 48 hodín. V rámci tohto obdobia je potrebné určiť, ktoré časy sú časmi vykonávania štátnej služby a ktoré sú časmi odpočinku. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. sa štátna služba vykonáva v služobnom čase. § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. vymedzuje, ktoré časy sa ešte posudzujú ako vykonávanie štátnej služby. Ide o časy, kedy je neprítomnosť príslušníka ospravedlnená a nemusí si absenciu výkonu štátnej služby nahrádzať. Pre výpočet priemerného týždenného služobného času je však rozhodujúce, že príslušník v určitom čase vykonáva štátnu službu, plní úlohy Hasičského a záchranného zboru alebo Horskej záchrannej služby podľa pokynov služobného úradu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa týchto kritérií niektoré časy v § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času nebolo možné posudzovať ako vykonávanie štátnej služby, pretože príslušník v týchto časoch nevykonáva štátnu službu, neplní úlohy Hasičského a záchranného zboru alebo Horskej záchrannej služby podľa pokynov služobného úradu a nie je k dispozícii služobnému úradu. V navrhovanom § 97 ods. 3 bolo potrebné určité časy podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času negatívne vymedziť, t. j., že sa tieto časy na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času neposudzujú ako výkon štátnej služby. Znamená to, že sa tieto časy budú považovať za čas odpočinku. Čas čerpania dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa § 97 ods. 1 písm. j) prvý bod, nebude možné zarátať do výpočtu priemerného týždenného služobného času v období šiestich mesiacov, a to z dôvodu, aby sa nezvyšoval služobný čas, ktorý by tieto časy kompenzovali.

50. Súd tak nepovažoval výpočet pracovného času žalobcu zo strany žalovanej za správny, s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, pričom sa stotožňuje s právnym názorom žalobcu, podľa ktorého je možné vychádzať z údajov na výplatných páskach (i z dochádzkového systému SAP), pričom aj Okresný súd Nitra vo svojej rozhodovacej činnosti už viackrát učinil záver, podľa ktorého je potrebné vychádzať z fondu pracovného času v konaniach 16Cpr/5/2024, 8Cpr/3/2024 a 19Cpr/3/2024). Nie je správny názor žalovanej, ktorá pri výpočte priemerného pracovného času poukazovala na tzv. neutralizáciu, v zmysle ktorej odpočítava z pracovného času dni dovolenky, alebo PN, či OČR. Takáto možnosť v žalovanom období však vôbec nevyplývala zo zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pričom predmetná argumentácia má len za cieľ eliminovať žalobný nárok, avšak je podľa názoru súdu zjavne nedôvodná. Súd tak vychádzal z fondu pracovného času, ktorý bol uvedený vo výplatných páskach, ako aj výpise, ktorý predložila žalovaná (výpis z dochádzkového systému SAP). Medzi uvedenými páskami a výpisom zo SAP sú minimálne rozdiely, avšak rovnako svedčiace pre rovnaký záver o dôvodnosti žalobného návrhu.

51. Nie je možné sa stotožniť ani s výkladom žalovanej, podľa ktorej sa v § 97 ods. 1 čas odpočinku posudzuje ako služobný čas, avšak takýto čas nie je služobným časom. Výklad podaný žalovanou podľa názoru súdu je celkom zjavne právne vadný, pretože z hľadiska účelu a zmyslu uvedenej právnej normy, bolo zámerom zákonodarcu, aby sa za vykonávanie štátnej služby posudzoval aj čas čerpania dovolenky, plateného služobného voľna, zdokonaľovacej služby podľa osobitného predpisu, účasti na rekondičnom pobyte, prehlbovania kvalifikácie, respektíve neprítomnosť príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej neschopnosti (pénky) na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, karantény atď. Uvedené pritom explicitne vyplýva z uvedeného ustanovenia § 97 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Vzhľadom na uvedené, je potom nevyhnutné vychádzať z veličiny nazvanej ako fond pracovného času, do ktorého je potom potrebné aj započítať čas čerpania dovolenky, čas neprítomnosti z dôvodu penky (úraz alebo choroba). Nezapočítanie dovolenky do priemerného pracovného času zákonodarca učinil až spomínanou novelou, účinnou od 01.11.2024, kde aj v dôvodovej správe uviedol, že čerpanie dovolenky nebude možné zarátať do výpočtu priemerného týždenného

pracovného času. Predmetom konania je však žalované obdobie spred obdobia spomínanej novely, pričom právna úprava vyššie označeného zákona neobsahuje žiadne intertemporálne ustanovenia, v zmysle ktorých by bolo potrebné aplikovať právnu úpravu aj na právne vzťahy so spätnou účinnosťou.

52. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava umožňovala v žalovanom období zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi hasičského a záchranného zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b/ smernice. V tejto súvislosti súd konštatuje, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov v tomto prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená článkom 6, písm. b/ smernice. Ani skutočnosť, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdelý a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, je v tejto súvislosti bez právneho významu, nakoľko žalobca počas povinností musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do jednej minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti nemôže byť na ťarchu zamestnanca.

53. Súd prioritne poznamenáva, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Žalobca požadoval náhradu nemajetkovej ujmy, čím sledoval zmiernenie ujmy na svojich právach v dôsledku neoprávneného zásahu do svojho práva na súkromný a rodinný život, život a zdravie. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-470/03, A.G.M. - COS.MET Srl, zo dňa 17.04. 2007, ktorý uviedol, že náhrada škody členskými štátmi, ktorú spôsobili jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, musí byť primeraná vzniknutej ujme. V prípade, že v tejto oblasti neexistujú ustanovenia na úrovni Spoločenstva, je na vnútroštátnom právnom poriadku každého členského štátu, aby stanovil kritériá umožňujúce určiť rozsah náhrady, pričom tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako kritériá platné pre podobné nároky alebo žaloby na základe vnútroštátneho práva a v žiadnom prípade nemôžu byť upravené takým spôsobom, ktorý by prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval získanie náhrady škody. Vnútroštátne právne predpisy, ktoré by vo všeobecnosti obmedzovali nahraditeľnú škodu len na škodu spôsobenú na niektorých osobitne chránených individuálnych záujmoch s vylúčením ušlého zisku jednotlivcov, nie v súlade s právom Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok Brasserie du pecheur a Factortame, už citovaný, bod 90).

54. Z európskej judikatúry však vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Z citovanej Smernice pritom nemožno vyvodiť, že by právo EÚ uprednostňovalo niektorú z foriem náhrady škody, keďže neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Je pritom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady, pričom v právnom poriadku SR ide o ustanovenia týkajúce sa zásahu do osobnostných práv (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). V právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje výslovná úprava, ktorá by riešila úpravu práv jednotlivcov na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej únionvým právom. Keďže nárok žalobcu je osobitným nárokom je potrebné zistený skutkový stav subsumovať pod ustanovenia, ktoré pojednávajú o zásahu do osobnosti žalobcu a to prostredníctvom analógie podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ods. 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t. j., že žalovaná ako členský štát Únie neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorá umožňovala v žalovanom období zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu

a rady 2003/88/ES, je v prejednávanom spore potrebné urobiť záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Vzhľadom na tieto špecifiká, rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie.

55. V súvislosti so spochybňovaním vzniku ujmy v dôsledku porušovania Smernice, súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa 14.10.2010 vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe bez ďalšieho dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) porušením článku 6 písm. b) Smernice a to bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva (v tomto prípade následky demonštratívne uvedené v § 13 ods. 2 OZ).

56. Peňažné zadosťučinenie prichádza do úvahy iba vtedy, ak vzniknutú ujmu nie je možné zmierniť prostredníctvom žiadnej formy morálneho zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti dokladajúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ, a to z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a v spoločnosti (Rc 21/1995).

57. Žalovaná v záverečnej reči poukázala práve na to, že náhrada škody (nemajetkovej ujmy) za stratu času sa má kompenzovať náhradným voľnom až následne peniazmi. Náhrada škody (nemajetkovej ujmy) zo strany žalovanej musí byť primeraná vzniknutej škode. Je ju možné priznať buď (i) udelením náhradného voľna alebo (ii) finančným odškodnením. Preto pokiaľ si žalobca vybral „finančné odškodnenie“ len takéto odškodnenie je adekvátne vo vzťahu vzniknutej ujme. Samotné čerpanie náhradného voľna by jedine paralyzovalo činnosť hasičského zboru. Okrem toho z rozhodnutia C-429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle, vyplýva, že pokiaľ ide konkrétne o formu, ktorú musí mať náhrada škody, treba zdôrazniť, že keďže ani udelenie dodatočného náhradného voľna, ani poskytnutie finančného odškodnenia zjavne nerobí poskytnutie takejto náhrady prakticky nemožným alebo mimoriadne zložitým, vnútroštátny súd sa musí osobitne ubezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou ekvivalencie, ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb vychádzajúcich z vnútroštátneho práva (pozri bod 95. tohto rozhodnutia). V obdobných veciach boli vždy priznávané náhrady nemajetkovej ujmy, preto je i rozhodnutie v tejto veci v súlade s aktuálnou súdnou praxou, i princípom legitímneho očakávania strán sporu a právnej istoty.

58. Pretože súd vo veci nepochybne konštatoval neoprávnený zásah do práva žalobcu spočívajúceho v prekračovaní maximálne prípustného času (48 hodín), k čomu prichádzalo v sledovanom žalovanom období (09-2021 až 08-2024) s výnimkou obdobia (04/22, 05/22, 04/2023) zvažoval výšku nemajetkovej ujmy, ktorú je potrebné priznať žalobcovi. V tomto kontexte súd dopĺňa, že účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne kritériá, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala i každá iná fyzická osoba.

59. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd v prvom rade zohľadnil skutočnosť, že žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru pôsobí v zbore od roku 2020, t. j. 5 rokov, pričom vykonáva nesmierne psychicky a fyzicky náročný charakter práce. V konaní bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu, ktorý v sledovanom období preukázateľne (čo vyplynulo z dokazovania vo veci samej) priemerne odpracoval viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.), keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES

mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času, to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovanej, ktorá opomenula riadnym a úplným spôsobom transponovať smernicu do právneho poriadku Slovenskej republiky, čím nebol nenaplnený cieľ smernice. Pretože v priamej príčinnej súvislosti s porušením úniového práva zo strany žalovanej, ktorá nepristúpila k úplnej transpozícií smernice, prišlo k neoprávneným zásahom do práva žalobcu na jeho rodinný a súkromný život, život a zdravie, primeraný odpočinok po práci (pričom žalobca nemal vytvorený priestor na potrebnú regeneráciu, oddych a nevyhnutnú relaxáciu), mal v dôsledku výkonu štátnej služby (nad rámec stanoveného limitu) obmedzenú možnosť vykonávať také aktivity, ktoré by viedli k udržaniu rodinných a priateľských väzieb, k zlepšeniu jeho regenerácie a príprave na ďalší výkon štátnej služby. Okrem toho, žalobca sa na pojednávaní vyjadril, že v dôsledku zásahu sa mu zhoršila kvalita vzťahu s manželkou (konflikty s manželkou), čo podporuje záver súdu o zásahu do rodinného a súkromného života. V dôsledku únavy je nútený zrušiť aj spoločné výlety a stretnutia s rodinnou, čo je dôsledok odpracovania veľkého počtu hodín nad rámec úniového limitu. Žalobca súčasne prichádza o možnosť venovať sa svojím záľubám, ktorým sa nemôže naplno venovať. Navyše, tým, že žalobca bol povinný v sledovanom období odpracovať viac ako 48 hodín týždenne (nad rámec úniového limitu), prišlo aj k porušeniu článku 36 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky, a síce práva na primeraný odpočinok po práci, keďže po odpracovaní 16- tich hodín, musel ešte nad rámec toho v rámci jednej zmeny odpracovať ďalších 8 hodín bezprostredne nadväzujúcich na 16 hodinovú zmenu, preto mu bolo odopreté zo strany žalovanej právo na primeraný odpočinok a regeneráciu po aj tak dlhej dobe výkonu štátnej služby (16 hodín). Žalovaná namietala výsluch žalobcu, ktorý považovala za nedostatočný a subjektívny. K tomu súd uvádza, že už listinné dôkazy preukázali dôvodnosť podaného nároku, žalobcov výsluch len podporil záver súdu, a síce, že žalobný nárok je dôvodný. Nesúhlas žalovanej so skutočnosťami uvádzanými žalobcom na pojednávaní, nie je dôvodom, aby súd nezohľadnil aj skutočnosti zistené výsluchom žalobcu. Podľa názoru súdu, je objektívne, že žalobca nemal čas venovať sa svojej rodine, relaxovať a regenerovať, keď preukázateľne odpracoval oveľa viac ako musel, a to práve v dôsledku absolútneho zlyhania zo strany žalovanej zabezpečiť úplnú transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky.

60. Súd prihliadol aj na závažnosť vzniku nemajetkovej, ktorú vyhodnotil ako stredne závažnú, keďže žalovaná, ktorý je členským štátom dlhodobo udržiavala protiprávny stav, tento stav neriešila, pričom podľa názoru súdu mala včas prijať potrebné opatrenia (transponovať smernicu riadne a úplne), tak aby sa zamedzilo prípadnému vzniku ujmy na právach fyzických osôb, v danom prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Žalovaná vie o existencii uvedeného protiprávneho stavu, pretože je stranou sporu na súdoch v Slovenskej republike, ktoré trvajú od roku 2015 (skutočnosti, ktoré sa súd dozvedel z úradnej činnosti, z prejednávania viacerých obdobných vecí). Žalovaná tak mala dosť času predísť ďalším sporom, mala pristúpiť k transpozícií chýbajúceho ustanovenia do nášho právneho poriadku (zavedenie limitu 48 hodín týždenne) a zamedzila by tým vzniku zásahu, ku ktorému ani nemuselo prísť. Súd zobral do úvahy aj špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie, čo je svojím charakterom celkom osobitý zásah, v porovnaní so zásahmi do osobnosti v dôsledku neoprávnenej kritiky alebo usmrtením člena rodiny (citová strata), respektíve v prípadoch vyvodenia zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (zákon č. 514/2003 Z. z.). Súd však nemôže bagatelizovať ani ujmu, ktorá bola spôsobená žalobcovi, len preto, že ide o špecifický prípad zásahov do osobnostných práv hasičov, ktoré prípady v doterajšej súdnej praxe neboli vôbec časté. Hoci ide o menej závažný zásah v porovnaní so zásahom do práv pozostalých v prípade obetí trestných činov, alebo obetí dopravných nehôd, ktoré im boli blízke, alebo aj v porovnaní s difamačnou kritikou, ktorá znižuje spoločenský status poškodenej osoby, nič to nemení na závere súdu, aby priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy, pretože ani morálne zadosťučinenie, nie je v žiadnom prípade v danom prípade vzhľadom na okolnosti, charakter, trvanie a intenzitu zásahu, dostačujúce na zmiernenie dôsledkov vyplývajúcich z neoprávneného zásahu, ktorý spôsobila žalovaná.

61. Súd vyhodnocoval aj intenzitu a trvanie neoprávneného zásahu, pričom v danej veci sa jednalo o zásah do práva na súkromie, rodinný život, život a zdravie, ako aj práva na primeraný odpočinok po práci, dospejúc záveru, že porušovanie únioového práva trvalo takmer počas celého žalovaného obdobia (3 roky), preto aj intenzita tohto zásahu bola determinovaná predovšetkým dobou trvania porušovania práv žalobcu. V dôsledku uvedeného súd na základe zohľadnení vyššie uvedených kritérií dospel k záveru, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.200 eur zodpovedá všetkým okolnostiam prípadu, berúc na vedomie aj rozhodovaciu činnosť Okresného súdu Nitra v obdobných prípadoch. Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12Cpr/2/2024 priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej

ujmy vo výške 2000 eur (slobodný a bezdetný príslušník pracujúci v zbore od roku 2020), v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cpr/3/2024 priznal súd žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2200 eur (žalobca pracujúci v zbore 20 rokov, má 5 ročného syna), v konaní vedenom pod sp. zn. 19Cpr/3/2024 priznal súd žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2200 eur (slobodný príslušník, má dieťa vo veku 1 rok, pracujúci v zbore od roku 2001). Súd poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť aj iných súdov napríklad Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 6C/81/2023 (ktoré bolo potvrdené Krajským súdom v Trenčíne, sp. zn. 11Co/3/2025), kde súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2000 eur (žalobca ženatý 20 rokov, má dve deti – študentov), Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/16/2023 (ktoré bolo potvrdené Krajským súdom v Banskej Bystrici, sp. zn. 16Co/43/2024), kde súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2000 eur (žalobca pracujúci v zbore od 2002, ženatý, má dve deti vo veku 14 a 21 rokov). Hoci v predchádzajúcom období boli priznávané vyššie náhrady nemajetkových ujm, toho času sa rozhodovacia činnosť pomerne ustálila, keď žalobcom sú priznávané náhrady nemajetkových ujm vo výške 2000 až 2500 eur (takto súd rozhodol aj v iných veciach pod sp. zn. 16Cpr/4/2025 a 16Cpr/5/2024). Takto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je oveľa nižšia, ako v prípade odškodňovania poškodených v prípade vyvodenia zodpovednosti za nesprávny úradný postup, respektíve v prípade pozostalých, ktorých ujma je neporovnateľne vyššia, keďže strata ľudského života blízkeho je bolestivejším zásahom, ako zásah do práva na rodinný a súkromný život, právo na primeraný odpočinok po práci. Žalovaná v konaní namietala, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požadoval (5.836,42 eura), považuje za premrštenú a absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov. V predmetnej veci nejde ani o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci svoj základ v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý v ustanovení § 17 explicitne reflektuje na potrebu rešpektovania výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 273/2021). Navyše, v prípade najzávažnejšieho dôsledku (smrť človeka) možno priznať maximálne odškodnenie vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy (čo v roku 2024 predstavovalo sumu 37.500 eur), v prípade zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, avšak súd žalobcovi priznal v danej veci priznal 2.000 eur, čo je oveľa nižšia náhrada ujma, akú je možné priznať obetiam trestných činov. Preto uvedené úvahy žalovanej súd považoval za nedôvodné.

62. Podľa právnej doktríny pri posudzovaní výšky náhrady imateriálnej ujmy sú významné okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane dotknutej osoby, napríklad aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd však pritom musí vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 82-94) s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2024, sp. zn. 7Cdo/103/2023 (R 69/2024). S poukazom na uvedené, je zrejmé, že podiel osoby dotknutej zásahom – žalobcu je nulový, pretože ako súkromná osoba jednotlivec nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť konanie štátu, ktorý opomenul transponovať predmetnú smernicu úplným spôsobom. Nič nebránilo, aby žalovaná ako subjekt, ktorému je adresovaná predmetná smernica 2003/88/ES ako členskému štátu, urobila opatrenia smerujúce k jej úplnej transpozícii, keďže za správne prebratie zodpovedala žalovaná, čo je nespochybniteľné. Žalovaná dlhodobo vedela o takomto stave, avšak bola absolútne nečinná, neprijala žiadne potrebné opatrenia, čo však nemôže ísť na ťarchu žalobcu. Nečinnosť štátu v tomto prípade nemôže ísť na ťarchu žalobcu, ktorý nemohol žiadnym pričinením ovplyvniť, aby tento začal konať.

63. Nad rámec uvedeného, podľa názoru súdu, hoci žalovaná spochybňovala, že žalobca si uplatňuje mzdové nároky, súd sa s takýmto jej názorom absolútne nestotožňuje, pretože žalobca už v žalobe vyslovene uviedol, že si neuplatňuje mzdový nárok, ale domáha sa náhrady škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej porušením únioného práva. Súd mal ustálený charakter nároku, pričom sa nestotožnil s výpočtom výšky nemajetkovej ujmy prezentovanej žalobcom, pretože táto je len výsledkom vysoko individuálnej právnej úvahy súdu, po zohľadnení vyššie uvádzaných a vymedzených kritérií. V konaní si žalobca neuplatnil žiaden mzdový nárok, pričom súd posudzoval nárok žalobcu nielen podľa žalobného petitu, ale aj skutkových tvrdení, ktoré tvoria základ žalobného nároku.

64. Súd uplatnil sudcovskú koncentráciu k návrhom na vykonanie dokazovania a to vo vzťahu k tabuľke zhody (predložené na pojednávaní zástupcom žalovanej), ako aj k listinným dôkazom - lekárske prepúšťacie správy (predložené žalobcom na pojednávaní), pretože strany nekonali starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania a mohli tieto návrhy na vykonanie dokazovania (dôkazy) predložiť už oveľa skôr. Strany konania boli vyzvané na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany pred pojednávaním v rámci repliky a dupliky v lehote 10 dní s tým, že na neskôr uplatnené prostriedky procesného útoku a procesnej obrany súd nemusí prihliadnuť. V lehote určenej súdom však tieto návrhy na vykonanie dokazovanie strany nezaslali, hoci boli preukázateľne poučené o následkoch sudcovskej koncentrácie, pričom boli podľa názoru súdu predložené oneskorene, čo by si vyžadovalo vykonanie ďalších úkonov zo strany súdu, t. j. odročenie pojednávania. V tejto súvislosti súd poukazuje na § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii, ktorý je normatívnym vyjadrením základného princípu zakotveného v čl. 5 CSP, podľa ktorého môže súd odmietnuť procesné úkony, ktoré vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Paragraf 153 ods. 1 veta druhá pritom definuje, kedy predloženie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany nie je včasné a to vtedy, ak ho strana mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Ak na to neexistujú osobitné dôvody v zásade platí, že predloženie skutkových tvrdení alebo dôkazov až na pojednávaní nie je včasné. (uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/48/2019 zo dňa 24.06.2019).

65. Súd tak s poukazom na vyššie uvedené rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.200 eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pretože nebol dôvod na určenie dlhšej pričnej lehoty. Na strane žalovanej strany vystupuje štát, ktorý disponuje dostatočným materiálnym zabezpečením, nato, aby v prípade právoplatnosti judikovaného plnenia poskytol žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní, ktorú považoval za primeranú. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol ako nedôvodnú.

66. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej úspechu vo veci.

67. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

68. Keďže sa týmto rozhodnutím konanie končí, súd rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi proti žalovanej súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, pretože bol celkom úspešný čo do základu nároku, aj keď nie čo do jeho priznanej výšky. Súd v konaní nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, tieto netvrdili ani strany sporu. Aj v tomto konaní je potrebné aplikovať zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP, ale tým, že žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť nároku, je možné považovať za procesne úspešného, preto mu súd priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy proti neúspešnej žalovanej. Súd v tomto smere poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR IV. ÚS 71/2019-12 z 07.02.2019, ktorý sťažnosť pre porušenie zákona rozhodnutím súdu, ktorý takto postupoval odmietol. O výške trov rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia, pričom bude vychádzať z priznanej sumy.

Poučenie:

1 16C/87/2024

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychád.za z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.(§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.